

**ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ ОБЛАСНИЙ КОМУНАЛЬНИЙ ІНСТИТУТ
ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ**

СХВАЛЕНО

Протокол засідання науково-
методичної ради Тернопільського
ОКІППО
від 05 вересня 2025 р. № 5

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор
Тернопільського ОКІППО
Олександр ПЕТРОВСЬКИЙ
05 вересня 2025 року

**ОСВІТНЯ ПРОГРАМА
ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ**

**«РОЗВИТОК ПРОФЕСІЙНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ
НОВОПРИЗНАЧЕНИХ ЗАСТУПНИКІВ КЕРІВНИКІВ
(ДИРЕКТОРІВ) ЗАКЛАДІВ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ»**

Розробники програми	Бас О. О., методист відділу освітнього адміністрування Тернопільського ОКІППО
Найменування програми	Розвиток професійних компетентностей новопризначених заступників керівників (директорів) закладів загальної середньої освіти
Цільова група	Новопризначені заступники керівників (директорів) закладів загальної середньої освіти
Мета програми	Професійний розвиток новопризначених заступників керівників (директорів) закладів загальної середньої освіти відповідно до державної політики в галузі освіти, удосконалення загальних і професійних компетентностей новопризначених заступників керівників (директорів) закладів загальної середньої освіти, необхідних для виконання трудових функцій згідно з вимогами Професійного стандарту в умовах кризових суспільних змін, організації освітньої діяльності відповідно до Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти "Нова українська школа", схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 14 грудня 2016 р. №988-р.
Напрямок програми	Розвиток загальних і професійних компетентностей відповідно до професійного стандарту „Керівник (директор) закладу загальної середньої освіти”, затвердженого наказом Міністерства розвитку економіки України від 17 вересня 2021 р. №568-21, та Порядку підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 21 серпня 2019 р. №800 (зі змінами)
Обсяг програми	90 годин (1 кредит ЄКТС)
Форма підвищення кваліфікації	Очна, змішана, дистанційна з використанням дистанційних технологій в синхронному або асинхронному режимах
Перелік компетентностей, що формуватимуться	1.Формування та розвиток загальних компетентностей: ЗК.01 громадянська, ЗК. 02 соціальна, ЗК.04 когнітивна. 2. Формування та розвиток професійних компетентностей заступника керівника ЗЗСО на виконання трудових функцій: А1 нормативно-правова (А1.1, А1.2, А1.3), А2 стратегічного управління закладом освіти (А2.4, А2.5, А2.6), громадянська (А 3.1, А 3.2) Б1 забезпечення якості освіти та функціонування внутрішньої системи забезпечення якості (Б1.1); В1лідерська (В1.2, В1.3), В2 емоційно-етична (В2.3), В3 педагогічного, соціального та мережевого партнерства (В3,1, В3.4); Г1 здоров'язбережувальна (Г1.1, Г1.2, Г1.3, Г1.6), Г2 інклюзивна (Г2.1, Г2.2) , Г3 проєктувальна (Г3.1); Д1 інноваційна (Д1.1), Д2 здатність до навчання впродовж життя (Д2.1, Д2.2), Д3 інформаційно-цифрова (Д3.1, Д3.2, Д3.3).
Основні завдання програми	-забезпечити розвиток ціннісного ставлення новопризначених заступників керівників (директорів) закладів освіти до управлінської діяльності в умовах соціальних та освітніх змін; - поглибити й розширити обсяг знань новопризначених заступників керівників (директорів) закладів загальної середньої освіти з нормативно-правових основ, законодавчих актів у сфері освіти; сучасних підходів та методик організації освітнього процесу в НУШ, що забезпечить якісні зміни в організації освітнього процесу та створить передумови для інноваційних перетворень у сучасній шкільній системі; - активізувати розвиток значущих професійних якостей новопризначених заступників керівників закладів загальної середньої освіти; - удосконалити вміння і навички інтеграції STEM-технологій в управлінську діяльність, застосування цифрових інструментів; - поглибити й розширити теоретичні знання новопризначених заступників керівників ЗЗСО з охорони праці та безпеки життєдіяльності в закладі освіти.

	- забезпечити розвиток загальних і професійних компетентностей новопризначених заступників керівників (директорів) закладів загальної середньої освіти; - активізувати розвиток значущих професійних якостей новопризначених керівників закладів загальної середньої освіти, їх мотивацію до професійного самовдосконалення.
Строки виконання програми	2026 рік
Графік освітнього процесу	Відповідно до плану-графіка підвищення кваліфікації керівних і педагогічних кадрів області
Кадрове забезпечення програми	Петровський О.М., директор, кандидат історичних наук, доцент; Когут О.І., заступник директора з науково-педагогічної, навчальної роботи та ІКТ, кандидат філологічних наук, доцент; Вітенко І.М., заступник директора з науково-методичної роботи та міжнародного співробітництва, кандидат географічних наук; Шайнюк Ю.Ч., заступник директора з питань зовнішнього оцінювання та моніторингу якості освіти Бабовал Н.Р., доцент, в.о. завідувача кафедри менеджменту і методології освіти, кандидат економічних наук; Брик Р.С., доцент кафедри менеджменту і методології освіти, кандидат педагогічних наук, доцент; Гайда В.Я., викладач кафедри змісту і методик викладання навчальних предметів, доктор філософії; Жизномірська О.Я., доцент кафедри педагогіки, психології та інклюзивної освіти, кандидат психологічних наук; Кавецький В.Є., доцент, в.о. завідувача кафедри педагогіки, психології та інклюзивної освіти, кандидат педагогічних наук, доцент; Колодійчук О.Я., доцент, в.о. завідувача кафедри змісту і методик викладання навчальних предметів, кандидат педагогічних наук; Олексюк О.Р., доцент кафедри змісту і методик викладання навчальних предметів, кандидат педагогічних наук; Смук Н.Р., методист, в.о. завідувача відділу підвищення кваліфікації керівних і педагогічних кадрів; Бас О. О., методист відділу освітнього адміністрування.
Додаткові послуги	Можливість проживання у гуртожитку
Місце виконання програми	вул. В. Громницького, 1, м. Тернопіль / (за місцем роботи)
Вартість/ безоплатність надання освітньої послуги	Освітні послуги для слухачів курсів надаються безоплатно / за кошти фізичних та / або юридичних осіб, з інших джерел, не заборонених законодавством; вартість встановлюється на основі затвердженого кошторису
Мінімальна та максимальна кількість осіб в групі	Відповідно до норм, визначених Статутом інституту
Документ, що видається за результатами підвищення кваліфікації	Свідцтво про підвищення кваліфікації
Очікувані результати навчання	Знання: нормативно-правових основ, законодавчих актів у сфері освіти; сучасних підходів та методик організації освітнього процесу в НУШ; концептуальних і методичних особливостей різних видів оцінювання; визначальних характеристик освітнього середовища; способів підтримки вчителя на різних етапах професійного розвитку. Уміння: організовувати діяльність на засадах новітніх підходів, саморозвитку та впровадження нових форм роботи; застосовувати цифрові інструменти, компетентнісний підхід, інтеграцію STEM-технологій в освітній процес; розвивати критичне мислення, медіаграмотність, навички фасилітації, ефективної роботи з дітьми з особливими освітніми потребами; уживати превентивні заходи щодо булінгу; створювати безбар'єрний психологічно-безпечний освітній простір.

	Диспозиції (цінності, ставлення): ціннісне ставлення новопризначених заступників керівників (директорів) закладів освіти до діяльності в умовах соціальних та освітніх змін, готовність до реалізації сучасних цілей освіти, формування духовних цінностей, патріотизму, національної свідомості та здорового способу життя, партнерської взаємодії, здійснювати освітній процес на засадах Концепції Нової української школи.
Забезпечення розміщення освітньої програми на сайті	https://ippo.edu.te.ua/teaching/pidvishhennya-kvalifikacii/osvitni-programi-2026

Навчально-тематичний план підвищення кваліфікації
(форма навчання – очно-заочна)

Назва модуля	Зміст навчального модуля	Індекси компетентностей, що розвиваються	К-сть годин				
			Аудиторні	Практичні	Самостійні	Контрольні заходи	Разом
Модуль 1	Психологія та педагогіка інклюзивного освітнього процесу	A1, B2, B3, Г1, Г.2	4	-	16	-	20
	Інклюзивна освіта: особливості організації освітнього процесу	Г 2.1	-	-	2	-	2
	Готовність педагогів до роботи з дітьми з ООП в умовах воєнного стану.	Г 2.1, Г 2.2	2	-	-	-	2
	Булінг і мобінг в освітньому середовищі: правові, психологічні та управлінські аспекти	Б 1.1, В 2.3, Г 1.4	2	-	-	-	2
	Життєстійкість педагога в умовах освітнього середовища як соціальна необхідність і складова безпеки життєдіяльності.	В 1.1, В 2.1	-	-	2	-	2
	Емоційне, фізичне, психологічне, соціальне благополуччя учасників освітнього процесу	В 2.3, Г 1.4	-	-	2	-	2
	Цифрова інклюзія та асистивні технології: використання штучного інтелекту та спеціалізованого ПЗ для індивідуалізації навчання	Г 2.1, Д 3.1, Д 3.2, Г 1.6	-	-	2	-	2
	Кодекс безпечного освітнього середовища в закладі освіти.	Г 1.1, Г 1.2, Г 1.6	-	-	2	-	2
	Створення безпечних і комфортних умов навчання і праці в закладі освіти.	Г 1.1, Г 1.2	-	-	2	-	2
	Психологічні особливості взаємодії батьків і педагогів: побудова ефективного партнерства для підтримки розвитку дитини.	Г 2.1, В 3.1, В 3.2	-	-	2	-	2
	Універсальний дизайн та розумні пристосування у сфері освіти	Г 1.2	-	-	2	-	2

Модуль 2	Модуль 2. Фахова діяльність заступників керівників (директорів) закладів загальної середньої освіти	A1,A2, A3, Б1, В1, Г1, Г3, Д1, Д2, Д3	18	-	38	-	56
	Формування нормативно-правової компетентності заступників керівників (директорів) закладів освіти	A 1.1, A 1.2	2	-	-	-	2
	Формування команди: основні характеристики команди	A 3.1, A 3.2	-	-	2	-	2
	Енергоефективність як складова екологічної та соціальної компетентностей учасників освітнього процесу	Г 1.2, Г 1.5	2	-	-	-	2
	Проектування інтегрованого навчального середовища в STEM-освіті	A 2.3 Г 3.1	2	-	-	-	2
	Стратегія (політика) забезпечення якості освіти. Алгоритм розбудови внутрішньої системи забезпечення якості освіти	Б 1.2	2	-	-	-	2
	Моделі самооцінювання. Етапи, критерії, процедури та інструменти проведення самооцінювання.	Б 1.3	2	-	-	-	2
	Практичні інструменти генеративного штучного інтелекту для створення електронних освітніх ресурсів: дидактичні та методичні аспекти	В 2.3 Г 1.6	2	-	-	-	2
	Громадянська компетентність та інформаційна стійкість в епоху дезінформації	A 3.1, A 3.2 Д 2.1	2	-	-	-	2
	Педагог у ситуації змін: компетентності, ресурси, підтримка	В 3.1, В 3.2	2	-	-	-	2
	STEM для Smart- здоров'я: управлінські рішення	A1.1,В1.2 Г1.1,Г1.6 Д 3.1	2	-	-	-	2
	Інноваційна діяльність педагогічних працівників, участь в освітніх проєктах.	Г 3.1, А 3.3	-	-	2	-	2
	Інституційний аудит як інструмент забезпечення якості освіти	Б 2.1	-	-	2	-	2
	Командний менеджмент як інноваційний напрям в управлінні освітніми організаціями	Д 1.1, А 3.2	-	-	2	-	2
	Формування політики академічної доброчесності учасників освітнього процесу	Б 1.4	-	-	2	-	2
	Оновлений Державний стандарт початкової освіти. Основні акценти	A 1.1, A 2.5	-	-	2	-	2
	Стратегія виявлення і подолання освітніх втрат як важливий крок до підвищення якості освіти	A 2.5	-	-	2	-	2
	Алгоритм створення індивідуальної освітньої траєкторії учня: від	A 2.1	-	-	2	-	2

	діагностики до результату					
	Педагогіка партнерства: основні принципи, дієві методи залучення до спільної діяльності	В 3.1, В 3.2	-	-	2	2
	Професійний розвиток педагогічних працівників як готовність до змін в освіті	А 3.3, Д 2.1, Д 2.2	-	-	2	2
	Державні стандарти освіти, освітня програма закладу освіти та її компоненти, навчальні програми	Б 1.1	-	-	2	2
	Інформаційно-цифрова компетентність заступника керівника ЗЗСО	Д 3.1, Д 3.2, Д 3.3	-	-	2	2
	Впровадження здоров'язбережувальних технологій в освітній процес	Г 1.1, Г 1.6	-	-	2	2
	Місія та цілепокладання сучасного ЗЗСО	А 2.2	-	-	2	2
	Інтеграція: особистісний, компетентнісний і діяльнісний підходи	А 3.3	-	-	2	2
	Здатність здійснювати контроль: види і форми контролю	А 2.6, А 2.7	-	-	2	2
	Форми здобуття повної загальної середньої освіти (інституційна (очна, денна, вечірня), заочна, дистанційна, мережева); індивідуальна (екстернатна, сімейна (домашня), педагогічний патронаж)	Б 1.1	-	-	2	2
	Кризовий менеджмент в умовах суспільних змін	А 3.2, А 2.6	-	-	2	2
	Особливості формування безпечного та здорового освітнього середовища в закладах освіти у період воєнного часу	Г1.1, Г1.2, Г1.3, Г1.4	-	-	2	2
Модуль 3	Контрольно-аналітичний				6	6
	Підсумкове заняття „Прагнемо, розвиваємося, досягаємо” Круглий стіл «Прагнемо, розвиваємося, досягаємо»				6	6
Модуль 4	Варіативний складник		8			8
Разом годин за Освітньою програмою			30	-	54	6 90

ЗМІСТ

Модуль 1. Психологія та педагогіка інклюзивного освітнього процесу

Тема 1. Готовність педагогів до роботи з дітьми з ООП в умовах воєнного стану

Інклюзивна культура педагога. Профіль вчителів інклюзивних закладів опрацьований Європейським агентством з особливих потреб та інклюзивної освіти. Психолого-педагогічні, організаційні та нормативно-правові засади інклюзивної освіти в кризових і надзвичайних ситуаціях.

Бар'єри, що перешкоджають успішному налаштуванню педагогів на роботу в інклюзивному середовищі. Компоненти готовності педагога до роботи з здобувачами освіти з ООП в умовах війни: аксіологічний, емоційно-мотиваційний, когнітивний, вольовий, операційно-компетентнісний, комунікативний, рефлексивний.

Ефективні педагогічні стратегії інклюзивної освіти. Міждисциплінарна взаємодія з фахівцями психолого-педагогічного супроводу. Прийоми і методи підтримки учнів з ООП з різними нозологіями. Матеріал може бути використаний педагогами, методистами та керівниками закладів освіти при роботі в інклюзивному середовищі.

Тема 2. Булінг і мобінг в освітньому середовищі: правові, психологічні та управлінські аспекти

Актуальність проблеми булінгу як одного з ключових викликів сучасного освітнього середовища. Психологічні аспекти проблеми, які розкривають причини, форми прояву, ознаки булінгу, їхній вплив на емоційний стан дітей і дорослих. Правові та управлінські аспекти протидії булінгу в закладах освіти, повноваження та відповідальність учасників освітнього процесу відповідно до чинного законодавства України. Мобінг як окреме явище в освітньому середовищі, його основні форми прояву, механізми захисту прав потерпілих та питання правової відповідальності.

Ефективні практики, кейси та інструменти профілактики булінгу і мобінгу, спрямовані на формування культури взаємоповаги, партнерської взаємодії. Матеріал може бути використаний керівниками закладів освіти, педагогічними працівниками, практичними психологами у створенні безпечного освітнього середовища.

Модуль 2. Фахова діяльність заступників керівників (директорів) закладів загальної середньої освіти

Тема 1. Формування нормативно-правової компетентності заступників керівників (директорів) закладів освіти

Формування нормативно-правової компетентності керівників закладів освіти в умовах модернізації освітньої системи та постійних змін у законодавчому полі.

Сутність і структура нормативно-правової компетентності як складової професійної компетентності керівника. Роль нормативно-правової компетентності у забезпеченні ефективного управління закладом освіти. Нормативно-правові акти що регламентують діяльність керівників закладів освіти, типові правові ризики управлінської діяльності та шляхи їх запобігання.

Застосування норми освітнього, трудового та адміністративного права в управлінській практиці, прийняття правомірних управлінських рішень та забезпечення дотримання прав учасників освітнього процесу.

Лекція спрямована на підвищення рівня правової культури та професійної відповідальності керівників закладів освіти.

Тема 2. Педагог у ситуації змін: компетентності, ресурси, підтримка

Освітні зміни як постійна реальність: реформа НУШ, цифровізація, інклюзія, воєнний контекст, соціальна нестабільність.

Особливості професійної діяльності педагога в умовах сучасних освітніх трансформацій, зумовлених реформуванням системи освіти, упровадженням компетентнісного підходу та нових педагогічних практик. Ключові компетентності педагога в ситуації змін.

Необхідність адаптивності та безперервного професійного розвитку. Внутрішні ресурси педагога: професійна мотивація та ціннісні орієнтири, відчуття професійної місії та значущості праці, самооцінка, впевненість у власних силах, психологічна та професійна стійкість (резильєнтність), здатність до рефлексії та самопідтримки. Зовнішні ресурси професійного розвитку: система підвищення кваліфікації та неформальна освіта, професійні спільноти, педагогічні мережі, методичні об'єднання, вебінари, цифрові інструменти.

Професійна супервізія: простір для аналізу складних ситуацій та емоційного розвантаження.

Тема 3. Громадянська компетентність та інформаційна стійкість в епоху дезінформації
Громадянська компетентність у сучасній освіті трактується як інтегрована здатність особистості діяти відповідально в демократичному суспільстві, критично оцінювати соціальні процеси та інформаційні повідомлення, усвідомлювати власну культурну й національну ідентичність.

Інформаційна стійкість — це сформована здатність особи або спільноти протидіяти

маніпулятивному інформаційному впливу шляхом критичного мислення, медіаграмотності та ціннісної саморегуляції.

Масове поширення цифрових технологій, соціальних мереж і можливість миттєвого обміну повідомленнями суттєво ускладнило процес розрізнення достовірної інформації та дезінформації. У сучасному інформаційному середовищі громадянська компетентність неможлива без здатності критично працювати з інформацією, критично її осмислювати, усвідомлювати.

Тема 4. Енергоефективність як складова екологічної та соціальної компетентностей учасників освітнього процесу

Енергоефективність як складова екологічної та соціальної компетентностей учасників освітнього процесу в умовах сучасних суспільних викликів; важливий напрям управлінської діяльності закладу освіти. Формування енергоощадної поведінки як чинник зменшення негативного впливу на довкілля, оптимізації використання ресурсів закладу освіти та підвищення соціального добробуту. Взаємозв'язок між енергоспоживанням, екологічними наслідками та якістю життя громади, зокрема в контексті прийняття управлінських рішень на рівні закладу освіти. Соціальний вимір енергоефективності в аспекті соціальної справедливості, енергетичної безпеки та колективної відповідальності педагогів.

Роль закладу освіти як освітнього та управлінського середовища у формуванні енергоефективної культури й ціннісних орієнтацій учасників освітнього процесу. Освітні практики, STEM-підходи та проєктна діяльність, спрямовані на розвиток практичних навичок ощадливого використання енергоресурсів, удосконалення управлінських механізмів впровадження енергоефективних рішень у закладі освіти. Інтерактивні та практичні завдання для слухачів курсів підвищення кваліфікації педагогічних працівників і керівників закладів загальної середньої освіти.

Матеріал має прикладну спрямованість і може бути використаний у професійному розвитку педагогів, управлінській діяльності керівників та роботі закладів освіти.

Тема 5. Стратегія (політика) забезпечення якості освіти. Алгоритм розбудови внутрішньої системи забезпечення якості освіти

Стратегія політики забезпечення якості освіти визначається відповідністю результатів навчання державним стандартам, академічною доброчесністю, професійним зростанням педагогів, прозорістю діяльності, партнерством та створенням безпечного освітнього середовища. Вона ґрунтується на моніторингу якості, самооцінюванні та спрямована на постійне вдосконалення освітнього процесу.

Внутрішня система забезпечення якості освіти – це сукупність умов, процедур і заходів у закладі освіти, що забезпечують ефективність освітніх та управлінських процесів, які безпосередньо впливають на якість результатів навчання учнів, забезпечують формування їхніх ключових компетентностей, а також сприяють усебічному розвитку особистості учнів.

Тема 6. Проєктування інтегрованого навчального середовища в STEM-освіті

Сутність інтегрованого навчання як ключового механізму реалізації STEM-освіти в сучасній школі. Проблема фрагментарності знань у традиційному предметному навчанні та необхідність міждисциплінарної інтеграції як умови формування цілісного STEM-мислення учнів. Поняття STEM-освіти, інтегрованого навчання та види інтеграції в освітньому процесі. Роль інтеграції у формуванні STEM-компетентностей, зміні ролей учителя й учня.

Моделі інтегрованого навчання: інтегрованого уроку, STEM-проєкту, інтегрованих модулів і тематичних тижнів. Узгодженість інтегрованого навчання з ідеями Нової української школи та його значення для професійного розвитку вчителя. Матеріал може бути використаний педагогами, методистами та керівниками закладів освіти для впровадження STEM-підходу в освітню практику.

Тема 7. STEM для Smart - здоров'я: управлінські рішення

Сутність STEM-підходу як ключового управлінського інструменту формування системи Smart-здоров'я в сучасному закладі освіти. Проблема подолання фрагментарності здоров'язбережувальних заходів та необхідність створення цілісної екосистеми, що об'єднує цифрові технології, природничі науки та інженерні рішення для забезпечення благополуччя учасників освітнього процесу. Поняття

Smart-здоров'я в контексті цифровізації освіти та стратегічного планування розвитку закладу.

Управлінські рішення щодо впровадження STEM-ініціатив, оптимізації ресурсів, управління ризиками та оцінювання результативності. Роль керівника у створенні безпечного, інноваційного та стійкого освітнього середовища, орієнтованого на благополуччя учнів і педагогічних працівників.

Тема 8. Практичні інструменти генеративного штучного інтелекту для створення електронних освітніх ресурсів: дидактичні та методичні аспекти

Поняття генеративного штучного інтелекту — різновиду штучного інтелекту, здатного створювати новий освітній контент, зокрема тексти, візуальні матеріали та програмний код. Можливості, переваги та виклики створення електронних освітніх ресурсів.

Використання спеціалізованих сервісів Chalkie.ai, Worksheets.ai, Padlet ТА для створення інтерактивних робочих аркушів, а також NotebookLM для роботи з навчальними матеріалами, аналізу джерел інформації, систематизації даних та підтримки аналітичної діяльності педагога. Порівняння платформ Gemini та ChatGPT, що розглядаються як приклади генеративного штучного інтелекту, який функціонує на основі розмовних запитів і забезпечує інтерактивну взаємодію з користувачем. Створення Gem-ботів (персоналізованих помічників у середовищі Gemini), які дають змогу налаштовувати сценарії роботи з освітнім контентом.

Тема9. Моделі самооцінювання. Етапи, критерії, процедури та інструменти проведення самооцінювання.

Самооцінювання проводиться у закладі освіти для того, щоб вивчити та оцінити ефективність функціонування внутрішньої системи з метою поліпшення діяльності закладу освіти. Для проведення самооцінювання заклад освіти може розробляти власні процедури з використанням специфічних інструментів, що враховують особливості діяльності закладу освіти. Самооцінювання може проводитися як окрема самостійна процедура або з використанням інформації, отриманої під час внутрішнього моніторингу освітніх та управлінських процесів у закладі освіти. Самооцінювання є процесом вивчення та оцінювання ефективності функціонування внутрішньої системи з метою вдосконалення освітніх і управлінських процесів закладу освіти. Самооцінювання – це інструмент розвитку ВСЗЯО.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Безпалько О. Соціально-психологічна готовність педагогів до інклюзивної освіти: теорія і практика. Освітологічний дискурс. 2022. №2. С. 43–50.
2. Биков В. Ю., Спірін О. М., Пінчук О. П. Проблеми та перспективи сучасної цифрової трансформації освіти. Науково-практична конференція «Цифрова трансформація освіти». Київ, 2024. С. 5–12.
3. Васютіна Т. М., Себало Л. І. Освітнє середовище закладу освіти як чинник розвитку критичного мислення педагогів. Освітньо-науковий простір. 2023. № 5. С. 28–36.
4. Гайда В.Я. Інноваційні засоби реалізації STEM-навчання. Наукові записки. Серія: Педагогічні науки. 2024. №215. С.127-131.
5. Головка Д.Ю. Штучний інтелект у діяльності педагога закладу професійної (професійно-технічної) освіти: навчально-методичний посібник. Біла Церква: БІНПО ДЗВО „УМО” НАПН України, 2024. 73 с.
6. Готовність педагогів до роботи з дітьми з ООП в умовах війни та повоєнний час: навчально-методичний посібник. К., 2025. 194 с.
7. Грінченко Р. В., Орленко О. М. Енергоефективність в Україні: стан та перспективи покращення. Науковий вісник Одеського національного економічного університету : Збірник наукових праць №1-2 (314-315), 2024. С. 117–125. URL: [http://n-visnik.oneu.edu.ua/collections/2024/314-315/pdf/NV_ONEU_1-2_2024_\(on-line\).pdf#page=117](http://n-visnik.oneu.edu.ua/collections/2024/314-315/pdf/NV_ONEU_1-2_2024_(on-line).pdf#page=117).
8. Донець Н. Stem-освіта – вітчизняний досвід впровадження. Наукові записки. 2024. № 212. С. 154–160.
9. Демченко І. Формування психологічної готовності педагогів до інклюзивного навчання. Педагогічна освіта: теорія і практика. 2020. №28. С. 54–61.
10. Енергоефективність у школах: готові посібники для вчителів. 2025. URL: <https://nus.org.ua/2025/07/25/energoefektyvnist-u-shkolah-gotovi-posibnyky-dlya-vchyteliv/>.

11. Загальна середня освіта України в умовах воєнного стану та відбудови: упроваджуємо новий зміст освіти: метод. порадник / за заг. ред. О. М. Топузова. Київ: Національна академія педагогічних наук України, 2025. 198 с.

12. Кавецький В. Є. Особливості підготовки педагогів до реалізації завдань інклюзивної освіти в умовах нових суспільних викликів. Освітній процес сьогодення: досягнення, виклики, перспективи: збірник матеріалів Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю (м. Тернопіль, 25 квітня 2025 року) / Редколегія: О. М. Петровський, І. М. Вітенко, О. І. Когут, О. Я. Колодійчук, Г. Р. Корицька, О. Р. Олексюк, Ю. М. Починок, В. Я. Гайда, І. І. Подлесна. Тернопіль, 2025. С. 19-22.

13. Карабін О. Теоретико-методологічні засади розвитку критичного мислення як управлінського завдання в освіті. Молодь і ринок. 2024. № 6. С. 45–52.

14. Краснянський М. Ю. Енергозбереження: навчальний посібник. К.: Видавничий дім «Кондор», 2020. 136 с. URL: https://library.kpi.kharkov.ua/files/new_postupleniya/enerkr.pdf.

15. Лукіна Т. О. Управління якістю загальної середньої освіти: Навчально-методичний посібник. Київ.: Педагогічна думка, 2020.-230 с.: Ознайомитись можна на сайті [Інституту педагогіки НАПН України](#).

16. Марущак О. В., Терещенко Р. М., Мельник В. А. Інтеграція STEAM-технологій у професійну підготовку майбутніх учителів технологій: виклики та шляхи вирішення. Сучасні тенденції підготовки майбутніх учителів трудового навчання та технології. 2024. Вип. 7. С. 30–34.

17. Матвійчук Ю. Ю. STEM-освіта як інструмент реалізації інтегрованого вивчення природничо-математичних дисциплін. Теорія та методика навчання та виховання. 2021. № 50. С. 123–135.

18. Морзе Н. В., Гладун М. А. Модель STEM-центру як осередку інноваційного навчання. Інформаційні технології і засоби навчання. 2022. Т. 88, № 2. С. 1–18.

19. Методичні рекомендації з формування внутрішньої системи забезпечення якості освіти (2020): Спільна розробка МОН та ДСЯО, що є дорожньою картою для директорів шкіл.

20. Мін'юст пояснює, що таке мобінг на роботі та як розпізнати цькування і захистити свої права. URL: <https://surl.li/dvejqn>

21. Навчальний посібник до вивчення курсу «Виклики енергоефективності: співпраця України з ЄС» для студентів спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність», 101 «Екологія», 192 «Будівництво та цивільна інженерія» другого рівня вищої освіти. – Полтава: НУ «Полтавська політехніка ім. Ю. Кондратюка», 2020. 257 с. URL: <https://reposit.nupp.edu.ua/bitstream/PoltNTU/10931/1/navchalnii-posibnik-vikliki-energoefektivnosti-2020.pdf>.

22. Ніколаєску І. О., Соловей Ю. О. Роль керівника закладу освіти у формуванні культури критичного мислення педагогічного колективу. Імідж сучасного педагога. 2025. № 5 (224). С. 21–26.

23. Олійник В. В. Правове забезпечення управління освітою. Київ : Освіта України, 2014. 284с

24. Отич О. М. «Основи педагогічної майстерності викладача професійної школи: Підручник». — К., 2013. <https://dspace.onu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/bb84cef8-0967-4e29-b467-8d8638d401d1/content>

25. Патрік С. Менеджмент у системі освіти: стратегічне прийняття рішень та управління змінами : навч. посіб. Київ : Видавничий дім «Освіта», 2023. 240 с.

26. Пачевський С. М. «Архітектура професійної компетентності керівника закладу освіти: теоретичний аспект» // Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології. — 2020. — № 4 (98). — С. 142–153.

27. План дій з цифрової освіти (2021–2027): Переосмислення освіти та навчання для цифрової епохи. Європейська Комісія. URL: <https://education.ec.europa.eu/uk/focus-topics/digital-education/action-plan>.

28. Педагогічна освіта: теорія і практика: зб. наук. праць. Вип. 38. Кам'янець-Подільський: Міленіум, 2025. 356 с.

29. Постанова КМУ «Деякі питання Державної служби якості освіти України» №168 від 14 березня 2018 р. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/168-2018-%D0%BF#Text>

30. Про освіту : Закон України від 05.09.2017 № 2145-VIII (зі змін. і допов.).

31. Про повну загальну середню освіту : Закон України від 16.01.2020 № 463-IX (зі змін. і допов.).
32. Професійний стандарт „Керівник (директор) закладу загальної середньої освіти”: наказ Міністерства освіти і науки України № 568-21 від 17.09.2021.
33. Професійний стандарт „Вчитель закладу загальної середньої освіти”: затверджено наказом Міністерства освіти і науки України № 1225 від 29.08.2024.
34. Про затвердження Положення про організацію роботи з охорони праці та безпеки життєдіяльності учасників освітнього процесу в установах і закладах освіти : Наказ Міністерства освіти і науки України № 1669 від 26.12.2017 р. Верховна Рада України: Законодавство України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0100-18>.
35. Про затвердження Санітарного регламенту для закладів загальної середньої освіти: Наказ Міністерства охорони здоров'я України № 2205 від 25.09.2020 р. Дата оновлення: 20.02.2025. Верховна Рада України: Законодавство України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1111-20>.
36. Про охорону праці: Закон України від 14.10.1992 р. № 2694-XII. Дата оновлення: 12.09.2025. Відомості Верховної Ради України. 1992. № 49. ст. 668. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/2694-12>.
37. Про схвалення Концепції розвитку природничо-математичної освіти (STEM-освіти) : Розпорядження Кабінету Міністрів України від 05 серп. 2020 р. № 960-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/960-2020-p>.
38. Пометун О. І. Пометун О. І. Критичне мислення як ключова компетентність Нової української школи. Директор школи, ліцею, гімназії. 2020. № 6. С. 9–15.
39. STEM Education Strategy: Research and Management Trends. OECD Education Working Papers. 2024. № 312. URL: <https://www.oecd-ilibrary.org/education>.
40. Управління закладом освіти: Підручник для здобувачів другого рівня вищої освіти педагогічних університетів / С. Г. Немченко, В. В. Крижко, О. С. Боднар, В. В. Радул, О. М. Старокожко, Ю. І. Кондратенко. 2-е вид. перероб. і допов. Бердянськ: БДПУ, 2022. 506 с. Доступно на [ePrints ZU](https://eprints.zu.edu.ua/).
41. Учительський апгрейд: самооцінювання професійної діяльності: збірник діагностичних матеріалів / Ю. Борисенко, О. Венгловська, Г. Гладкова, І. Новик, О. Стягунова, О. Федоренко; за заг. ред. І. Новик. Київ: УІРО, 2024. 102 с.
42. Штучний інтелект-асистент сучасного вчителя: навч. посіб. / [Світлана Доценко, Вікторія Ворожбіт-Горбатюк, Тетяна Собченко, Марина Корнієнко].-Х. : Вид-во „Ранок”, 2025.-176с.- (Серія „Освіта сьогодні”)
43. Як боротися з насильством і булінгом у закладах освіти: рекомендації освітнього омбудсмена. URL: <https://surl.li/zhzooz>
44. Як має працювати комісія з розгляду випадку булінгу в закладі освіти. URL: <https://surl.li/zdvzqy>

Перелік тем (варіативний складник)

1. Особливості організації та проведення національного мультиметійного тесту
2. Громадський нагляд (контроль) як складова системи забезпечення якості освіти
3. Мотивація професійної діяльності вчителя як запорука ефективної командної діяльності закладу освіти
4. Здатність керувати процесами створення ефективного безпечного електронного (цифрового) освітнього середовища закладу, критично оцінювати та оперувати інформацією в управлінській діяльності.
5. Забезпечення партнерської взаємодії учасників освітнього процесу.
6. Архітектура професійної діяльності заступника керівника закладу загальної середньої освіти
7. Створення умов для розвитку критичного мислення в закладах освіти
8. Академічна доброчесність у закладі загальної середньої освіти.
9. Форми навчання у закладі загальної середньої освіти.
10. Формування індивідуальної траєкторії професійного розвитку педагогічного працівника.

11. Технологія проєктного навчання у практиці НУШ.

12. Етичні аспекти використання технологій штучного інтелекту в освітньому процесі: академічна доброчесність, авторське право, медіаграмотність і цифрова гігієна.